Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry
Vol. 10/ No. 6/ 2024
Page:125 -141

The Mediating Role of Sensation Seeking and Impulsivity in the Association of Internet Addiction with Marital Boredom and Attitude towards Marital Infidelity

Mina Nematolahi[1], Fereshteh Afkari.[2]

1-M.A, Department of Psychology, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
2-Assistant Professor, Department of Educational Sciences, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author). Email: fafkari69@gmail.com

Received: 31/07/2023 **Accepted:** 22/01/2024

Abstract

Introduction: Internet addiction can lead to excessive online communication and boundary-less interactions over time. This could result in issues, such as marital boredom and marital infidelity.
Aim: Investigating the mediating role of sensation seeking and impulsivity in the association of Internet addiction with marital boredom and attitude towards marital infidelity.
Method: In this descriptive, correlational study, structural equation modeling was employed. The study population comprised all married employees of the Tourism Information Technology Development Company in Tehran, Iran, during 2022. A subset of 106 individuals was selected for this study via convenience sampling. The research tools included the Internet Addiction Diagnostic Questionnaire (1998), Marital Boredom Questionnaire (1996), Attitude Towards Infidelity Scale (2006), Sensation Seeking Scale (1978), and Impulsiveness Scale (1995). Data was analyzed using Pearson's correlation coefficient test and structural equation modeling. The analyses were conducted using SPSS Version 25 and SmartPLS Version 3 software.
Results: The present findings indicated the direct, positive, and significant impact of Internet addiction on marital boredom, sensation seeking, impulsivity and attitude towards marital infidelity ($P<0.05$). The results also indicated the significant direct effects of sensation seeking and impulsivity on both marital boredom and attitude towards infidelity ($P<0.05$). Additionally, the bootstrap test results indicated the significant indirect effect of Internet addiction on marital boredom and attitude towards infidelity; this effect was found to be mediated by sensation seeking and impulsivity ($P<0.05$).
Conclusion: The use of the Internet can gradually foster dependency and alter the dynamics of relationships between couples. This can lead to conflicts, impulsivity, and a search for emotional resolution in the virtual space, ultimately resulting in marital boredom and laying the groundwork for marital infidelity. Therefore, understanding the detrimental effects of Internet addiction can aid couples in enhancing their overall lifesatisfaction.
Keywords: Internet addiction, impulsive behavior, boredom, extramarital relations, emotions

Nematolahi M, Afkari F. The Mediating Role of Sensation Seeking and Impulsivity in the Association of Internet Addiction with Marital Boredom and Attitude towards Marital Infidelity. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry 2024; 10 (6) :125-143
URL: http://shenakht.muk.ac.ir/article-1-2185-fa.html
Copyright © 2018 the Author (s). Published by Kurdistan University of Medical Sciences. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Non Commercial License 4.0 (CCBY-NC), where it is permissible to download, share, remix, transform, and buildup the work provided it is properly cited. The work cannot be used commercially without permission from the journal.

مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت
سال دهم ، شماره ۶. ۱۴۰۲
صفحات:۱۴۱-۱۲۵

نقش میانجی هیجان‌خواهی و تکانشگری در ارتباط بین اعتیاد به اینترنت با دلزدگی زناشویی و نگرش به خیانت زناشویی

مینا نعمت الهی[۱]، فرشته افکاری.[۲]

۱.کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
۲.استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول). ایمیل: fafkari69@gmail.com

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۵/۰۹ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۱۱/۰۲

چکیده

مقدمه: اعتیاد به اینترنت سبب ارتباطات بیش از اندازه و بدون مرز افراد در فضای مجازی شده که در نهایت مشکلاتی مانند دلزدگی و خیانت زناشویی را ایجاد می‌کند.

هدف: نقش میانجی هیجان‌خواهی و تکانشگری بین اعتیاد به اینترنت با دلزدگی زناشویی و نگرش به خیانت زناشویی.

روش: توصیفی از نوع همبستگی با استفاده از معادلات ساختاری بود. جامعه آماری کلیه کارمندان متاهل شرکت توسعه فناوری اطلاعات گردشگری شهر تهران در سال ۱۴۰۱ بودند که ۱۰۶ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش، پرسشنامه‌های اعتیاد به اینترنت (۱۹۹۸)، دلزدگی زناشویی (۱۹۹۶)، نگرش به خیانت زناشویی (۲۰۰۶)، هیجان‌خواهی (۱۹۷۸) و تکانشگری (۱۹۹۵) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و الگویابی معادلات ساختاری با نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۵ و SmartPLS نسخه ۳ انجام شد.

یافته‌ها: اثر مستقیم اعتیاد به اینترنت بر دلزدگی، هیجان‌خواهی، تکانشگری و نگرش به خیانت مثبت و معنادار بود (P<۰/۰۵). اثر مستقیم هیجان‌خواهی و تکانشگری بر دلزدگی و نگرش به خیانت معنادار بود (P<۰/۰۵). نتایج آزمون بوت استرپ نیز نشان داد که اثر غیرمستقیم اعتیاد به اینترنت بر دلزدگی و نگرش به خیانت با واسطه نقش هیجان‌خواهی و تکانشگری معنادار بود (P<۰/۰۵).

نتیجه‌گیری: استفاده از اینترنت به تدریج باعث وابستگی و تغییر شکل روابط بین زوجین می‌شود و با ایجاد تعارضات، منجر به تکانشگری بین آن‌ها و جستجوی راهی برای رفع هیجان‌ها در فضای مجازی و در نهایت منجر به دلزدگی و زمینه‌سازی خیانت خواهد شد. شناخت تاثیرات مخرب اعتیاد به اینترنت یاری‌گر زوجین در ارتقاء سطح رضایت از زندگی است.

کلیدواژه‌ها: اعتیاد به اینترنت، رفتار تکانشی، دلزدگی، روابط فرازناشویی، هیجان .

تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی کردستان محفوظ است.

مقدمه

اینترنت به عنوان ابزاری که ردپای آن در جای‌جای زندگی انسان دیده می‌شود، به جزئی جدایی‌ناپذیر از زندگی افراد بدل شده است. همانند سایر تکنولوژی‌ها، این تکنولوژی نیز از سوءاستفاده و یا استفاده ناصحیح مصون نیست و استفاده از این ابزارها به مرور زمان می‌تواند وابستگی و اعتیاد به اینترنت را در پی داشته باشد (شامالا و کانتی[1]، ۲۰۲۱). روانشناسان بر این باورند استفاده افراطی و بدون برنامه از اینترنت سبب بروز وابستگی شدید به این تکنولوژی می‌شود که اعتیاد به اینترنت[2] نامیده می‌شود (اوزاریچی و کانگول سوگوت[3]، ۲۰۲۲). روجییر، زوبل و ولوتی[4] (۲۰۲۱) معتقدند افرادی که وقت زیادی را صرف استفاده از اینترنت می‌کنند، کسانی هستند که در ارتباط با اعضای خانواده خود با مشکلاتی مواجه‌اند، زیرا شیوه ارتباط افراد خانواده با یکدیگر می‌تواند زمینه‌ساز آسیب‌های اجتماعی از جمله اعتیاد به فضای مجازی شود (نوواک، راچوبینسکا، استارچوسکا و گروچانس[5]، ۲۰۲۲). به عبارتی اینترنت با ورود به خانواده همه نوع روابط، حقوق و تکالیف مربوط به نقش‌ها و غیره را تغییر داده و احتمال کاهش ارتباطات خانوادگی و افزایش تعارضات را در پی خواهد داشت (لوپز-فرناندز و کاس[6]، ۲۰۲۰)، که در نتیجه منازعات فراوان، انتقادهای مکرر، عدم همراهی عاطفی و لاینحل ماندن مشکلات را پدید می‌آورد و به مرور به دلزدگی زناشویی[7] منجر می‌شود (علیزاده نوق بهرمان، ۱۳۹۹).

دلزدگی زناشویی، وضعیت دردناک فرسودگی جسمی، عاطفی و روانی است که کسانی را که توقع دارند به عشق رویارویی در زندگیشان معنا ببخشد را متأثر می‌سازد و باعث می‌شود صمیمیت و عشق به تدریج رنگ ببازد و خستگی عمومی عارض شود (افسری‌گرگری، ۱۴۰۱). عدم توجه به عوامل موثر بر دلزدگی زناشویی لطمات جبران‌ناپذیری را برای شخص و خانواده خواهد داشت که می‌توان گفت اعتیاد به اینترنت در کنار روابط نامشروع، و امثال آن‌ها از جمله دلایلی است که زوجین را در زندگی دچار مشکل و تعارض می‌کند و این مسئله باعث ایجاد یک الگوی رفتاری غیرانطباقی، پریشانی روانشناختی و فروپاشی ارتباطات زوجین می‌شود (رئیسی و ریاسی، ۱۴۰۱).

بنابراین پیامد فروپاشی ارتباط زوجین در اغلب موارد احساس تنهایی و فشار روانی و در نتیجه تلاش زوجین برای برقراری ارتباط عاطفی با شخص سوم و خیانت می‌شود و خیانت زناشویی[8] زمینه‌ساز بحران‌هایی در روابط عاطفی و ایمن زوج‌ها خواهد بود (سالاری فیض‌آباد، نوری‌پور و زهراکار، ۱۳۹۹). ناامنی ارتباطی، تعارضات و آشفتگی‌های زوجی، جدایی عاطفی و طلاق رسمی، آسیب‌های بین‌فردی حاصل از وقوع خیانت هستند، آسیب‌هایی که منجر به ازهم‌گسیختگی سیستم خانواده و ثبات کارکردی آن می‌شوند (فردوسی، ۱۳۹۷). همچنین استفاده بیش از حد از اینترنت باعث بی‌اعتمادی زوجین نسبت به یکدیگر شده و با توجه به اینکه اعتماد، اصل اساسی برای روابط زناشویی موفق است و دربرگیرنده میزانی از احساس

1- Shamala & Kanthy
2- Internet addiction
3- Ozarici & Cangol Sogut
4- Rogier, Zobel & Velotti
5- Nowak, Rachubinska, Starczewska & Grochans
6- Lopez-Fernandez & Kuss
7- Marital boredom
8- Marital infidelity

نزدیکی و صمیمیتی است که هر یک از زوج‌ها نسبت به هم ابراز می‌کنند، این نوع اعتیاد موجب بحث، دعوا و رفتارهای تکانشگری[1] می‌گردد (فدایی‌مقدم، خوش‌اخلاق و رضایی، ۱۴۰۱). تکانشگری با افزایش بار فشارهای روانی، نمی‌تواند به زوجین برای حفظ توانمندی خود تحت شرایط تنش‌زا کمک کند و دلزدگی زناشویی را به همراه دارد (ژو، جیانگ، چن، هانگ، بائو و ژانگ[2]، ۲۰۲۱). در نتیجه مشاجره و احساسات ناراحت‌کننده بین زوجین بیشتر شده و رفتارهای نامناسب و پرخاشگرانه نیز افزایش می‌یابد که ممکن است فرد دارای اعتیاد به اینترنت ترجیح دهد روابط عاطفی جدید اینترنتی یا حضوری با افراد دیگری غیر از همسر خود برقرار کند تا احساسات ناراحت‌کننده ناشی از رفتارهای تکانشگرانه را کاهش داده یا از بین ببرد که این عامل خیانت زناشویی را به دنبال دارد (انوری و آزادی، ۱۴۰۱).

در ضمن استفاده از اینترنت و فعالیت‌های آنلاین، به طور گسترده‌ای به عنوان تجربه فعالیت فناوری برتر و جدید با تنوع بالا ارزیابی می‌شود و می‌تواند به عنوان نوعی هیجان‌خواهی[3] مطرح شود (صمدی‌فرد، نریمانی، آقاجانی و بشارپور، ۱۴۰۰). هیجان‌خواهی می‌تواند آثار مشهود و نتایج غیرقابل انکاری بر روابط بین‌فردی داشته باشد و از آنجا که درجه هیجان‌خواهی در افراد بسیار متفاوت بوده، به نظر می‌رسد که نظام شناختی و عاطفی هر فرد بر پایه این خصیصه سازماندهی می‌شود (عمادی، میرهاشمی و شریفی، ۱۳۹۹). می‌توان گفت افراد هیجان‌خواه به دلیل کنجکاوی، تنوع‌طلبی و سرگرمی‌های جدید احتمال دارد بیش از دیگر افراد وارد چنین روابطی شوند و خیانت زناشویی را رقم بزنند (سلترمن، گارسیا و تساپلاس[4]، ۲۰۱۹). این آشفتگی سیستم زناشویی را چنان بی‌ثبات می‌کند که زن و شوهر از یکدیگر دلسرد شده، قادر به بخشودن اعمال، افکار و احساسات منفی یکدیگر نیستند و در بیشتر اوقات طلاق عاطفی یا واقعی را به همراه دارد (لوو و یو[5]، ۲۰۲۲).

در پژوهش‌های مختلفی رابطه اعتیاد به اینترنت با مشکلات و تعارضات مختلف زوجین مورد بررسی قرار گرفته است. سلیمی و همکاران (۱۴۰۰) در مطالعه‌ای به این نتیجه رسیدند که اعتیاد به اینترنت می‌تواند تعارض و خشونت زناشویی و خانوادگی را در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره پیش‌بینی کند. یافته‌های پژوهش بهجتی‌اردکانی (۱۴۰۰) نشان داد بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با احساس تنهایی اجتماعی و عاطفی و خیانت زناشویی در زنان متاهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر یزد رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. موسوی و جعفری بشلی (۱۳۹۹) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین شبکه‌های اجتماعی با دلزدگی زناشویی و تعهد زناشویی در دانشجویان متاهل رابطه معناداری وجود دارد. سلطانی و امیری‌فرد (۱۳۹۶) در پژوهشی رابطه مستقیم استفاده از اینترنت با دلزدگی زناشویی را در گروهی از زنان متاهل دارای مشکلات زناشویی شاهین‌شهر مورد تایید قرار دادند. نتایج مطالعه الکسوپولوس، تیملمنز و مک‌نالی[6] (۲۰۲۰) نشان داد که موفقیت افراد متاهل در یک برنامه دوستیابی اینترنتی با تمایل آن‌ها برای ارتکاب خیانت به واسطه امتیاز خود ادراکی ارتباط مثبت دارد. کارابرچ و تونچ[7] (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای به این نتیجه

4- Luo & Yu
5- Alexopoulos, Timmermans & McNallie
6- Karaburc & Tunc
9- Impulsivity
1- Zhu, Jiang, Chen, Huang, Bao & Zhang
2- Sensation seeking
3- Selterman, Garcia & Tsapelas

رسیدند که بین استفاده مشکل‌زا از اینترنت و دلزدگی زوجین دارای مشکلات زناشویی رابطه مثبت وجود دارد.

در کل دستیابی به جامعه سالم آشکارا در گرو سلامت خانواده و تحقق خانواده سالم مشروط به برخورداری افراد آن از سلامت روانی و داشتن رابطه‌های مطلوب با یکدیگر است. هنگامی که کانون خانواده در برگیرنده محیط سالم و روابط گرم و تعامل صمیمانه میان فردی باشد می‌تواند موجب رشد و پیشرفت اعضای خانواده شود. در واقع ارتباط زناشویی هسته مرکزی نظام خانواده و اختلال در آن به منزله تهدیدی جدی برای بقا و سلامت روان همه افراد خانواده است. در این میان اینترنت و دنیای مجازی گذشته از تأثیرات مثبت یا منفی با سهمی که از زندگی روزمره کاربران در اختیار گرفته است، با درهایی که به روی افراد در زمینه‌های مختلف و غیرقابل دسترس گذشته، گشوده است، تغییرات زیادی را در فضای ذهنی و تجارب عینی افراد ایجاد کرده، که در بسیاری از موارد این تغییرات با آنچه در گذشته به عنوان معیارهای سلامت خانواده و سازگاری زناشویی مورد قبول واقع شده بود، تفاوت دارد و یا آن‌ها را دگرگون ساخته است. به این صورت که استفاده بیش از حد از اینترنت و فضای مجازی سبب باز شدن بیش از اندازه ارتباطات در فضای‌مجازی و به مرور زمان تمایل به ارتباط بدون مرز افراد می‌شود که نهاد خانواده و روابط‌زناشویی را با تعارضات و مشکلاتی مانند دلزدگی و خیانت زناشویی مواجه می‌کند. بنابراین اگرچه تحقیقات زیادی ریشه‌های مشکلات زوجین را بررسی کرده‌اند، این کمبود در تحقیقات گذشته به خصوص در ایران وجود دارد که پدیده نوظهور اعتیاد به اینترنت به عنوان ریشه دلزدگی و خیانت‌ها مطالعه شود و اهمیت بررسی و پژوهش بیشتر محققان این حوزه را به ویژه در زمینه تأثیرات منفی و مخرب اعتیاد به اینترنت بر نظام خانواده و ارتباطات زوجین می‌طلبد. بنابراین با توجه به مباحث مذکور و نیز گسترش روزافزون میزان استفاده افراطی از اینترنت در خانواده‌ها، مطالعه روابط اعتیاد به اینترنت با از هم پاشیدگی زوج‌ها به ویژه دلزدگی و خیانت زناشویی ضرورت می‌یابد. به طوری که شناخت تاثیرات مخرب اعتیاد به اینترنت بر زندگی زوجین می‌تواند یاری-گر زوجین در بالا بردن آگاهی استفاده از اینترنت، بهبود روابط خود و ارتقاء سطح رضایت و کیفیت زندگی زناشویی باشد، به همین منظور پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی هیجان‌خواهی و تکانشگری در ارتباط بین اعتیاد به اینترنت با دلزدگی زناشویی و نگرش به خیانت زناشویی انجام شد.

روش

روش پژوهش، توصیفی-همبستگی با استفاده از معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه کارمندان متاهل شرکت توسعه فناوری اطلاعات گردشگری شهر تهران در سال ۱۴۰۱ به تعداد ۱۵۰ نفر تشکیل دادند. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد، بر این اساس تعداد ۱۰۶ نفر (۶۹ زن و ۳۷ مرد) از کارمندان شرکت توسعه فناوری اطلاعات گردشگری به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. معیارهای ورود به پژوهش عبارت بود از متاهل بودن و گذشت بیش از یک سال از ازدواج و زندگی مشترک زیر یک سقف. همچنین معیارهای خروج از مطالعه عبارت بود از: عدم تمایل به ادامه همکاری و پاسخگویی ناقص به پرسشنامه‌ها.

برای اجرای این پژوهش ابتدا هماهنگی‌های لازم با دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال برای گرفتن مجوز جهت مراجعه به شرکت توسعه فناوری اطلاعات

گردشگری انجام شد و سپس با بررسی معیارهای ورود در کارکنان این شرکت، تعداد ۱۰۶ نفر از افرادی که معیارهای ورود را برآورده کرده و به صورت داوطلبانه برای شرکت در پژوهش و تکمیل پرسشنامه‌ها رضایت داشتند، به عنوان نمونه انتخاب شدند و پرسشنامه‌های اعتیاد به اینترنت، دلزدگی زناشویی، نگرش به خیانت زناشویی، پرسشنامه هیجان‌خواهی و پرسشنامه تکانشگری در اختیار آن‌ها قرار گرفت. سپس پرسشنامه‌های تکمیل شده جمع‌آوری و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت و نتایج آن به دست آمد. در پژوهش حاضر برای رعایت ملاحظات اخلاقی در ابتدای پرسشنامه‌ها به شرکت-کنندگان توضیح مختصر در مورد هدف مطالعه، نحوه همکاری، فواید و مزایای شرکت در مطالعه، هدف از تکمیل پرسشنامه ارائه گردید و شرکت‌کنندگان در پژوهش بر اساس میل و رضایت شخصی، پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند و در مورد حفظ حریم خصوصی به شرکت-کنندگان در پژوهش اطمینان داده شد. در نهایت جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، در سطح آمار توصیفی از میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی از ضریب همبستگی پیرسون و الگویابی معادلات ساختاری مبتنی بر روش حداقل مجذورات جزئی با نرم‌افزارهای SPSS-25 و SmartPLS-3 انجام شد.

ابزار

پرسشنامه اعتیاد به اینترنت[1]: پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یکی از معتبرترین تست‌های مربوط به سنجش اعتیاد اینترنتی است که توسط یانگ[2] (۱۹۹۸) طراحی شده است. این پرسشنامه دارای ۲۰ گویه بوده و طیف پاسخدهی آن به صورت لیکرت پنج درجه‌ای (بندرت=۱، گاهی اوقات=۲، اغلب=۳، بیشتر اوقات=۴ و همیشه=۵نمره) می‌باشد. دامنه نمرات از ۲۰ تا ۱۰۰ است که هر چه این نمره بالاتر باشد، بیانگر اعتیاد بالاتر فرد به اینترنت خواهد بود و برعکس. یانگ (۱۹۹۸) اعتبار درونی این پرسشنامه را ۰/۹۲ برآورد کرد و اعتبار به روش بازآزمایی توسط وی نیز معنی‌دار گزارش شد. ویدیانتو و مکموران[3] (۲۰۰۴) روایی صوری این پرسشنامه را بررسی و تایید کردند و پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ را ۰/۸۵ برآورد نمودند. علوی و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهش خود همسانی درونی این پرسشنامه را ۰/۸۸، بازآزمایی را ۰/۸۲ و تنصیف را ۰/۷۲ برآورد کردند. در مطالعه حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷ به دست آمد.

پرسشنامه دلزدگی زناشویی[4]: پرسشنامه دلزدگی زناشویی یک ابزار خودسنجی است که توسط پاینز[5] (۱۹۹۶) با هدف اندازه‌گیری درجه دلزدگی زناشویی در بین زوجین ساخته شد. این پرسشنامه شامل ۲۱ گویه است که ۱۷ گویه آن شامل عبارت‌های منفی مانند خستگی، ناراحتی و بی‌ارزش بودن و ۴ گویه آن عبارات مثبت مانند خوشحال بودن و پرانرژی بودن است که به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. نمره‌گذاری این پرسشنامه در یک مقیاس ۷ درجه‌ای لیکرت در دامنه بین ۱=هرگز تا

1- Internet Addiction Questionnaire
2- Young
3- Widyanto & McMurran
4- Marital Boredom Questionnaire
5- Pines

۷=همیشه می‌باشد، به طوری که آزمودنی تعداد دفعات اتفاق افتاده موارد مطرح شده در رابطه زناشویی خود را مطرح می‌سازد. نمره بالاتر آزمودنی در این پرسشنامه نشانه دلزدگی زناشویی بیشتر می‌باشد. پاینز (۲۰۰۴) ضریب پایایی این مقیاس را با روش بازآزمایی در یک دوره یک ماهه برابر ۰/۷۶ برآورد کرد. همچنین پایایی این مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ در دامنه‌ای بین ۰/۹۱ تا ۰/۹۳ محاسبه شد. سبزچمنی (۱۳۹۹) برای بررسی اعتبار این پرسشنامه از پرسشنامه رضایت سنجی انریچ استفاده کرد و ضریب همبستگی بین این دو پرسشنامه را ۰/۴۰- برآورد نمود (به نقل از سبزچمنی، ۱۳۹۹). در مطالعه حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد.

پرسشنامه نگرش به خیانت زناشویی[1]: پرسشنامه نگرش به خیانت زناشویی توسط واتلی[2] (۲۰۰۸) به منظور سنجش افکار فرد نسبت به مقوله خیانت طراحی شد. این پرسشنامه دارای ۱۲ گویه می‌باشد و بر اساس طیف لیکرت درجه‌بندی این پرسشنامه از ۱ (کاملا مخالفم) تا ۷ (کاملا موافقم) است. همچنین گویه‌های ۲، ۵، ۶، ۷، ۸ و ۱۲ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. حداقل و حداکثر امتیاز این پرسشنامه ۱۲ و ۸۴ می‌باشد که هر چه امتیاز حاصل شده از این پرسشنامه بیشتر باشد، نشان‌دهنده میزان بیشتر پذیرش خیانت و نگرش مثبت به خیانت خواهد بود و برعکس. واتلی (۲۰۰۸) ثبات درونی مقیاس را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۰ بدست آورد و ضریب بازآزمایی حاصل از اجرای این آزمون نیز ۰/۸۷ سنجیده شد. این مقیاس در ایران نیز توسط عبدالله‌زاده (۱۳۸۹) اعتباریابی شده است. آلفای کرونباخ این مقیاس در بین ۳۸۳ نفر از زنان و مردان مجرد و متاهل ساکن شهر علی‌آباد و بهشهر که به صورت تصادفی انتخاب شدند ۰/۸۴ بدست آمد و میانگین به دست آمده برای این نمونه مورد بررسی ۳۹/۱۵ بود (به نقل از بختیاری و همکاران، ۱۴۰۰).

پرسشنامه هیجان‌خواهی[3]: این پرسشنامه یک توصیف کلی از صفت هیجان‌خواهی با سنجش چهار عامل فرعی تجربه‌طلبی، ماجراجویی، گریز از بازداری و ملال‌پذیری را به دست می‌دهد. این پرسشنامه توسط زاکرمن[4] در سال ۱۹۷۸ طراحی شد و شامل ۴۰ گویه دو جزئی است که در هر گویه، یکی از دو جزء، بیان‌کننده میزان هیجان‌خواهی فرد است و جزء دوم، حالت عکس را دارد. نمره‌گذاری این پرسشنامه به این صورت است که آزمودنی در هر گویه، نمره صفر یا یک را احراز می‌کند (نمره یک یعنی همان انتخاب جزء کلید) و در پایان، آزمودنی بر اساس انتخاب‌هایش نمره‌ای را احراز می‌کند که از صفر تا چهل در نوسان است که این نمره، بیانگر میزان هیجان‌خواهی فرد می‌باشد. این پرسشنامه توسط زاکرمن (۱۹۷۸) در نمونه انگلیسی مورد بررسی قرار گرفت و همسانی درونی مناسبی را در محدوده ۰/۸۳ تا ۰/۸۶ نشان داد. در ایران نسخه پنجم این پرسشنامه توسط محوی شیرازی (۱۳۸۴) هنجاریابی گردیده است که نتایج تحلیل عاملی نشان داد این پرسشنامه دارای ۴ عامل است و همسانی درونی مناسبی را در محدوده ۰/۷۸ تا ۰/۸۵ نشان داد. اختیاری و همکاران (۲۰۰۸) آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۷۶ برآورد کردند و در پژوهش دیگری اعظمی و همکاران (۲۰۱۴) پایایی نمره‌کل این پرسشنامه

1- Attitude Toward Infidelity Scale
2- Whatley
3- Sensation Seeking Scale
4- Zuckerman

را ۰/۸۳ گزارش کردند. پایایی کل این پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۸۶ به دست آمد (به نقل از برجعلی و همکاران، ۱۳۹۵).

پرسشنامه تکانشگری[1]: این پرسشنامه در سال ۱۹۹۵ توسط بارت[2] ساخته شد دارای ۳۰ گویه است که جواب هر گویه به صورت طیف لیکرت چهار درجه‌ای از هرگز تا همیشه (۱ تا ۴) می‌باشد. این پرسشنامه دارای سه خرده مقیاس تکانشگری شناختی[3] (۵ ،۶ ۹، ۱۱، ۲۰، ۲۴، ۲۶ و ۲۸)، تکانشگری حرکتی[4] (۲، ۳، ۴، ۱۶، ۱۷، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۵ ،۳۰) و عدم برنامه‌ریزی[5] (۱،۷،۸،۱۰،۱۲،۱۳،۱۴،۱۵،۱۸،۲۷،۲۹) می‌باشد. در پژوهش بارت و همکاران (۲۰۰۴) روایی سازه پرسشنامه با سه عامل تایید شد و پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ برای نمره‌کل ۰/۷۰ و ضریب اعتبار بازآزمایی با فاصله دو ماه ۰/۸۹ به دست آمد. در پژوهش جاوید و همکاران (۱۳۹۱) که هنجاریابی این پرسشنامه را در ایران انجام دادند تعداد گویه‌ها از ۳۰ گویه به ۲۵ گویه کاهش یافت و ۵ گویه به دلیل بار عاملی کمتر از ۰/۳۰ از پرسشنامه حذف شدند. در پژوهش جاوید و همکاران (۱۳۹۱) پرسشنامه تکانشگری بارت از روایی مطلوبی برخوردار بود و پایایی خرده مقیاس‌های تکانشگری عدم برنامه‌ریزی ۰/۸۰، تکانشگری حرکتی ۰/۶۷ و تکانشگری شناختی ۰/۷۰ به دست آمد (به نقل از احمدی سرموری و همکاران، ۱۳۹۸).

یافته‌ها

نتایج اطلاعات دموگرافیک نشان داد ۶۹ نفر از آزمودنی‌های تحقیق را زنان (۶۵ ٪) و ۳۷ نفر را مردان (۳۵ ٪) تشکیل دادند. میانگین سن مردان مورد مطالعه ۵/۱۰ ± ۳۳/۲۰ سال و سن زنان میانگین سنی ۹/۱۲ ± ۲۸/۳۶ سال بود. همچنین میانگین طول مدت ازدواج شرکت‌کنندگان مطالعه ۵/۱۲ ± ۸/۳۶ سال بود. همچنین سطح تحصیلات ۵۶ نفر (۵۲/۸۰ ٪) از شرکت‌کنندگان کارشناسی، ۳۴ نفر (۳۲/۱ ٪) کارشناسی ارشد و ۱۶ نفر (۱۵/۱ ٪) دکتری و بالاتر بودند. همچنین ۷۰ نفر (۶۶ ٪) دارای یک فرزند، ۳۰ نفر (۲۸ ٪) دارای دو فرزند و ۶ نفر (۶ ٪) سه فرزند به بالا داشتند. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول۱گزارش شده است.

جدول ۱ میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد
اعتیاد به اینترنت	۳۷/۳۶	۲/۴۸
هیجان‌خواهی	۲۷/۶۰	۶/۷۱
تکانشگری	۵۸/۵۲	۶/۱۹
دلزدگی زناشویی	۱/۳۵	۰/۱۸
نگرش به خیانت زناشویی	۲۳/۳۲	۲/۸۷

2- Movement impulsivity
3- Lack of planning
5- Impulsivity Questionnaire
6- Barratt
1- Cognitive impulsivity

براساس نتایج توصیفی ارائه شده در جدول۱، میانگین نگرش به خیانت زناشویی ۲۳/۳۲ و اعتیاد به اینترنت ۳۷/۳۶ بود.

(جدول ۲).

جهت بررسی ارتباط بین متغیرهای تحقیق از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد

جدول ۲ نتایج ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵
۱.اعتیاد به اینترنت	۱				
۲.هیجان‌خواهی	۰/۲۵**	۱			
۳.تکانشگری	۰/۳۳**	۰/۲۰*	۱		
۴.دلزدگی زناشویی	۰/۵۸**	۰/۲۶**	۰/۳۴**	۱	
۵.نگرش به خیانت زناشویی	۰/۲۵**	۰/۲۳**	۰/۲۵**	۰/۳۰**	۱

*P<۰/۰۱, **P<۰/۰۵

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد بین اعتیاد به اینترنت با هیجان‌خواهی، تکانشگری، دلزدگی زناشویی و نگرش به خیانت زناشویی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (P<۰/۰۱). همچنین بین هیجان‌خواهی و تکانشگری با دلزدگی زناشویی و نگرش به خیانت زناشویی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (P<۰/۰۱). در ادامه جهت بررسی نقش واسطه‌ای هیجان‌خواهی و تکانشگری در رابطه بین اعتیاد به اینترنت با دلزدگی زناشویی و نگرش به خیانت زناشویی از رویکرد معادلات ساختاری مبتنی بر روش حداقل مجذورات جزئی با نرم‌افزار Smart PLS-3 استفاده شده است و ضرایب رگرسیون اثرات مستقیم و غیرمستقیم برای تمام مسیرهای مدل گزارش شده است. در ابتدا قسمت اندازه‌گیری مدل، سپس بخش ساختاری و برازش کلی مدل بررسی شد.

در ابتدا بخش اندازه‌گیری مدل پیشنهادی پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. بار عاملی تمامی شاخص‌های متغیرهای پژوهش (در این مطالعه برای سنجش متغیرهای اعتیاد به اینترنت، دلزدگی زناشویی و نگرش نسبت به خیانت زناشویی به دلیل عدم خرده مقیاس از سؤالات این متغیرها استفاده شد و با توجه به اینکه تعداد سؤالات زیاد می‌باشند جهت مشخص بودن مدل و بیش از حد شلوغ نبودن سوالات متغیرهای مورد نظر به صورت پنهان قرار داده شده‌اند که این مورد با علامت مثبت بر روی این متغیر نهفته مشخص شده است) بزرگتر از ۰/۳ بود. روایی همگرای متغیرهای پژوهش در جدول ۳ گزارش شده است.

جدول ۳ روایی همگرای متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	میانگین واریانس مشترک	پایایی مرکب	ρدیلون-گلدشتاین	آلفای کرونباخ
اعتیاد به اینترنت	۰/۵۴	۰/۸۳	۰/۹۲	۰/۷۸
هیجان‌خواهی	۰/۷۳	۰/۹۱	۰/۸۹	۰/۸۸
تکانشگری	۰/۵۸	۰/۸۰	۰/۷۶	۰/۷۱
دلزدگی زناشویی	۰/۵۰	۰/۸۱	۰/۸۰	۰/۷۴
نگرش به خیانت زناشویی	۰/۵۳	۰/۸۲	۰/۸۱	۰/۸۰

همچنین نتایج نشان داد، پایایی ترکیبی، ρدیلون-گلدشتاین و همسانی درونی تمامی متغیرهای پژوهش بالاتر از ۰/۷ بود و مدل اندازه‌گیری از پایایی مناسبی برخوردار است. همچنین نتایج نشان داد، مقدار میانگین واریانس مشترک تمامی متغیرهای پژوهش بالاتر از ۰/۵ قرار داشت و روایی همگرای مقیاس‌های مدل پیشنهادی مناسب است.

جهت بررسی روایی واگرا از معیار فورنل و لارکر (۱۹۸۱)[1] و شاخص روایی یگانه-دوگانه استفاده شده است. نتایج روایی واگرا در جدول ۴ گزارش شده است.

جدول ۴ نتایج روایی واگرا (براساس فورنل و لارکر)

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵
۱.اعتیاد به اینترنت	(۰/۷۳)				
۲. نگرش به خیانت زناشویی	۰/۲۴	(۰/۷۲)			
۳.تکانشگری	۰/۳۱	۰/۲۳	(۰/۷۶)		
۴.دلزدگی زناشویی	۰/۵۷	۰/۲۹	۰/۳۴	(۰/۷۰)	
۵.هیجان‌خواهی	۰/۲۴	۰/۲۲	۰/۲۱	۰/۲۶	(۰/۸۵)

براساس معیار فورنل و لارکر، ریشه میانگین واریانس مشترک ۲(روی قطر) از ضرایب همبستگی (غیر قطری) بزرگتر است (جدول ۴) و همچنین مقدار شاخص روایی یگانه-دوگانه برای جفت متغیرهای مدل پیشنهادی بین بازه ۰/۲۰- ۰/۷۲ به دست آمد که از مقدار توصیه‌شده ۰/۸۵ پایین‌تر است. بنابراین الگوی پیشنهادی از روایی واگرای مناسبی برخوردار است.

در ادامه به بررسی بخش ساختاری مدل پیشنهادی پژوهش پرداخته می‌شود. شاخص‌های کیفیت مدل ساختاری در جدول ۵ گزارش شده است.

1- Fornell-Larcker

1- Square root of the Average of variance extracted

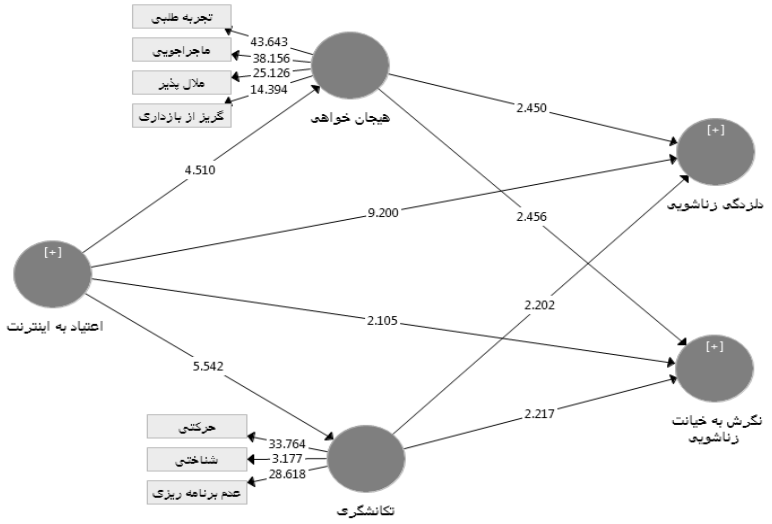
جدول ۵ شاخص‌های کیفیت مدل ساختاری

متغیرها	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل یافته	روایی متقاطع	روایی اشتراک	برازش کلی
اعتیاد به اینترنت	–	–	–	۰/۳۹۸	۰/۳۰۶
هیجان‌خواهی	۰/۰۶۱	۰/۰۵۴	۰/۰۳۶	۰/۱۰۵	
تکانشگری	۰/۱۱۶	۰/۱۱۰	۰/۰۶۳	۰/۲۱۸	
دلزدگی زناشویی	۰/۳۶۴	۰/۳۵۱	۰/۳۳۱	۰/۲۱۲	
نگرش به خیانت زناشویی	۰/۱۰۲	۰/۰۸۳	۰/۰۴۷	۰/۲۱۶	

همچنین مقدار مجذور R برای دلزدگی زناشویی ۰/۳۶ و نگرش به خیانت زناشویی ۰/۱۰ بدست آمد که نشان‌دهنده مقدار مناسبی است. شاخص R^2 میزان واریانس تبیین شده متغیرهای نهفته درونزا را نشان می‌دهد. شاخص-های اعتبار مشترک[1] و ارتباط پیش‌بین[2] متغیرها بالاتر از صفر می‌باشد که نشان‌دهنده کیفیت مناسب مدل است. شاخص برازش کلی در این مطالعه ۰/۳۰۶ بدست آمده است که با توجه به ملاک تعیین شده در حد قوی می‌باشد، بنابراین برازش کلی مدل تایید می‌شود و مجموع مدل ساختاری و مدل اندازه‌گیری کیفیت مناسب در تبیین متغیرهای پژوهش دارند.

بنابراین با توجه به شاخص‌های برآورد شده، هیجان‌خواهی و تکانشگری در ارتباط بین اعتیاد به اینترنت با دلزدگی زناشویی و نگرش به خیانت زناشویی در افراد کارمند متأهل اثر غیرمستقیم دارد.

شکل ۱ مقادیر آماره t مسیرهای بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

شکل ۱. مدل ساختاری پژوهش(آماره t)

2- CV- Communality (CV-com)
3- CV-Redundancy (CV-red)

جهت بررسی عدم همخطی چندگانه از شاخص ضریب تورم واریانس استفاده گردید، تمامی مقادیر شاخص ضریب تورم واریانس (۱/۰۱۲ تا ۱/۶۸۱) کمتر از ۲ بدست آمد. بنابراین همخطی چندگانه‌ای مشاهده نشد.

نتایج اثرات مستقیم و غیرمستقیم مدل پژوهش در جدول ۶ گزارش شده است.

جدول ۶ نتایج اثرات مستقیم و غیرمستقیم مدل پژوهش

روابط	B	t	فاصله اطمینان		اندازه اثر (f^2)	سطح معناداری
			کران پایین	کران بالا		
اثرهای مستقیم						
اعتیاد به اینترنت ---> دلزدگی زناشویی	۰/۴۹۶	۹/۲۰۰	۰/۳۷۹	۰/۵۸۹	۰/۳۳۰	<۰/۰۰۱
اعتیاد به اینترنت ---> نگرش به خیانت زناشویی	۰/۲۱۲	۲/۱۰۵	۰/۰۰۴	۰/۴۱۱	۰/۰۴۳	۰/۰۳۶
اعتیاد به اینترنت ---> هیجان‌خواهی	۰/۲۴۶	۴/۵۱۰	۰/۱۴۷	۰/۳۶۰	۰/۰۶۴	<۰/۰۰۱
اعتیاد به اینترنت ---> تکانشگری	۰/۳۴۱	۵/۵۴۲	۰/۲۲۹	۰/۴۵۷	۰/۱۳۲	<۰/۰۰۱
هیجان‌خواهی ---> دلزدگی زناشویی	۰/۲۰۷	۲/۴۵۰	۰/۰۱۰	۰/۴۷۶	۰/۰۴۱	۰/۰۱۳
هیجان‌خواهی ---> نگرش به خیانت زناشویی	۰/۲۲۲	۲/۴۵۶	۰/۰۱۳	۰/۴۹۸	۰/۰۴۹	۰/۰۱۰
تکانشگری ---> دلزدگی زناشویی	۰/۲۴۹	۲/۲۰۲	۰/۱۴۹	۰/۳۵۸	۰/۰۶۶	۰/۰۳۴
تکانشگری ---> نگرش به خیانت زناشویی	۰/۱۹۳	۲/۲۱۷	۰/۰۰۴	۰/۳۴۵	۰/۰۳۶	۰/۰۲۷
اثرهای غیرمستقیم						
اعتیاد به اینترنت--> هیجان‌خواهی--->دلزدگی زناشویی	۰/۰۵۱	۲/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۹۸	–	۰/۰۴۲
اعتیاد به اینترنت--> هیجان‌خواهی---> نگرش به خیانت زناشویی	۰/۰۵۵	۲/۰۱۹	۰/۰۱۱	۰/۱۰۲	–	۰/۰۳۹
اعتیاد به اینترنت--> تکانشگری--->دلزدگی زناشویی	۰/۰۸۵	۳/۳۲۱	۰/۰۲۰	۰/۱۳۱	–	<۰/۰۰۱
اعتیاد به اینترنت--> تکانشگری---> نگرش به خیانت زناشویی	۰/۰۶۶	۲/۱۲۶	۰/۰۱۰	۰/۱۲۲	–	۰/۰۳۴

نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد، اعتیاد به اینترنت بر دلزدگی زناشویی (P<۰/۰۰۱، β=۰/۴۹۶)، نگرش نسبت به خیانت(P=۰/۰۳۶، β=۰/۲۱۲)، هیجان‌خواهی(P<۰/۰۰۱، β=۰/۲۴۶) و تکانشگری(P<۰/۰۰۱، β=۰/۳۴۱) اثر مستقیم و معنادار داشت. همچنین اثر مستقیم هیجان‌خواهی بر دلزدگی زناشویی(P=۰/۰۱۳، β=۰/۲۰۷) و نگرش نسبت به خیانت(P=۰/۰۱۰، β=۰/۲۲۲) و اثر مستقیم تکانشگری بر دلزدگی زناشویی(P=۰/۰۲۴، β=۰/۲۴۹) و نگرش نسبت به خیانت(P=۰/۰۲۷، β=۰/۱۹۳) معنادار بود. نتایج آزمون بوت استرپ نیز نشان داد که اثر غیرمستقیم اعتیاد به اینترنت در دلزدگی زناشویی و نگرش نسبت به خیانت با واسطه نقش هیجان‌خواهی و تکانشگری معنادار بود(P<۰/۰۵).

بحث

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی هیجان-خواهی و تکانشگری در ارتباط بین اعتیاد به اینترنت با دلزدگی زناشویی و نگرش به خیانت زناشویی بود.

نتایج پژوهش نشان داد اعتیاد به اینترنت با دلزدگی زناشویی رابطه معنادار دارد. بنابراین می‌توان گفت نتایج مطالعه حاضر با نتایج مطالعه سلیمی و همکاران (۱۴۰۰) مبنی بر تاثیر اعتیاد به اینترنت بر تعارض و خشونت

زناشویی، مطالعه موسوی و جعفری بشلی (۱۳۹۹) مبنی بر رابطه استفاده از اینترنت با دلزدگی زناشویی و پژوهش کارابرچ و تونچ (۲۰۱۷) مبنی بر ارتباط بین استفاده مشکل‌زا از اینترنت و دلزدگی زوجین همسو می‌باشد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت اعتیاد به اینترنت باعث می‌شود فرد از فرایند اجتماعی شدن که یکی از جنبه‌های رشد او به حساب می‌آید، دور شود و در رابطه خود، ادراک تعامل اجتماعی مثبتی نشان ندهد، تا جایی که ممکن است زوجین برای غلبه بر فشارها و تنش‌های زندگی زناشویی به اینترنت و فضای مجازی گرایش پیدا کنند و این مسئله می‌تواند باعث کاهش تعاملات و روابط مثبت خانوادگی و آداب معاشرت بین افراد خانواده شده و وقتی کارکردهای خانواده آسیب ببیند، اعضای آن به تدریج احساس رضایتمندی خود را از دست می‌دهند.کاهش تدریجی رضایتمندی اعضای خانواده، ابتدا موجب گسستگی روانی، عاطفی و اجتماعی و سپس دلزدگی زناشویی و در نهایت طلاق می‌شود. در واقع عدم برقراری ارتباط مناسب بین زن و شوهر باعث ایجاد فاصله بین آن‌ها می‌گردد که اینترنت و فضای مجازی یکی از بهترین گزینه‌ها برای جایگزینی این کمبود خواهد بود و در این حالت افراد دنیای مجازی را بر فراز و نشیب‌های دنیای واقعی ترجیح داده و هر روز بیشتر در آن غرق می‌شوند. به مرور زمان وابستگی زوجین به اینترنت بیشتر شده و اهمیتی به روابط واقعی و خانوادگی نمی‌دهند، تا جایی که روابط رضایت‌بخش جای خود را به نارضایتی و دلزدگی زناشویی می‌دهد.

همچنین نتایج پژوهش نشان داد اعتیاد به اینترنت با خیانت زناشویی رابطه معنادار دارد. بنابراین می‌توان گفت نتایج مطالعه حاضر با نتایج مطالعه بهجتی اردکانی (۱۴۰۰) بر تاثیر میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با خیانت زناشویی در افراد متاهل و مطالعه الکسوپولوس و همکاران (۲۰۲۰) مبنی بر ارتباط بین دوستیابی اینترنتی و خیانت‌های زناشویی همسو می‌باشد.

در تبیین یافته‌های پژوهش مبنی بر رابطه اعتیاد به اینترنت با خیانت زناشویی می‌توان گفت، پیدایش رقبای جدید در کنار خانواده، نظیر رسانه‌های ارتباط جمعی و فناوری ارتباطی نوین از جمله اینترنت که امروزه در امر جامعه‌پذیر کردن افراد سهیم‌اند، به تدریج فضای روانی و محیطی گفتگو را خدشه‌دار کرده و اعضای خانواده را به جای همگرایی، به واگرایی سوق می‌دهند. به طوری که پیامد فروپاشی ارتباط در اغلب موارد احساس تنهایی و فشار روانی و در نتیجه تلاش زوجین برای برقراری ارتباط عاطفی با شخص سوم، خیانت زناشویی خواهد بود. بنابراین وقتی یکی از زوجین دارای اعتیاد به اینترنت است، ناراحتی و تعارضات زیادی بین آن‌ها شکل می‌گیرد و شرایط، زمانی بحرانی‌تر می‌شود که افراد متاهل به برقراری ارتباط مداوم با افرادی از جنس مخالف از طریق اینترنت می‌پردازند. این افراد معمولا معتقدند چون ارتباط رودررویی در این فضا وجود ندارد و احتمالا هرگز یکدیگر را ملاقات نمی‌کنند، این ارتباط خالی از اشکال است درحالی که شکل گرفتن روابط عاطفی و جنسی در خصوص هر یک از زوجین در اینترنت و خیانت زناشویی می‌تواند به جدایی همسران از یکدیگر بیانجامد. در واقع با توجه به گستردگی فضای مجازی، می‌توان پیش‌بینی کرد که به تدریج روابط در فضای مجازی جایگزین روابط واقعی انسان‌ها در زندگی روزمره شود و از آنجا که زندگی زوجین بر اساس همان روابط و ارتباطات میان فردی بنا می‌شود، آسیب‌های فضای مجازی رابطه این افراد

را با تهدید و چالش‌های جدی مواجه می‌کند، تا جایی که منجر به پدیدآیی باور و نگرش غلط در مورد روابط فرازناشویی شده و راه را برای خیانت زناشویی باز می‌کند.

در ضمن بر اساس یافته‌های این پژوهش، مدل پیشنهادی پژوهش از برازش خوبی برخوردار بود و نقش میانجی هیجان‌خواهی و تکانشگری در ارتباط بین اعتیاد به اینترنت با دلزدگی زناشویی و نگرش به خیانت زناشویی در افراد کارمند متأهل تبیین می‌شود. مطالعه‌ای در این زمینه یافت نشد تا بتوان نتایج آن را با یافته‌های پژوهش حاضر مورد مقایسه قرار داد.

در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت، استفاده بیش از حد از اینترنت و فضای مجازی شکل روابط بین فردی را تغییر می‌دهد و تاثیر غیرقابل انکاری بر روابط اجتماعی به ویژه رابطه اعضای خانواده و زوجین دارد. کاهش ارتباطات بین همسران و افزایش نگرانی درباره آینده زندگی خود یکی از تاثیرات آن می‌باشد که باعث افزایش تکانشگری بین زوجین وکاهش صمیمیت می‌شود. با در نظر گرفتن نظریه مثلث عشق استرنبرگ کاهش محبت، عشق تهی و عشق ابلهانه را ایجاد می‌کند که زمینه‌ساز دلزدگی زناشویی است. همچنین اینترنت و فضای مجازی دارای هیجان است و به خودی خود وابستگی ایجاد می‌کند و وقتی فردی هیجان‌خواهی بالایی دارد و نمی‌تواند نیازهای اجتماعی، روانی و عاطفی خود را در رابطه با همسر خود برطرف کند به فضای مجازی پناه می‌برد و در رسانه‌های مختلف به جستجو برای رفع نیازهای خود می‌پردازد. وقتی چنین اتفاقی بیفتد رابطه زوجین بسیار کم خواهد شد و نوع رابطه و ساختار خانواده تغییر خواهد کرد و منجر به دلزدگی زناشویی خواهد شد و به مرور زمان این دلزدگی بیشتر می‌شود تا حدی که زوجین دیگر علاقه‌ای به رابطه با یکدیگر ندارند و برای روابط فرازناشویی و در نتیجه خیانت به همسر خود تلاش می‌کنند. در نهایت می‌توان گفت اطلاعات حاصل از این پژوهش می‌تواند برای روانشناسان و مشاوران خانواده، زوج درمانی، خانواده درمانی و مشاوره پیش از ازدواج مفید باشد. به طور کلی افزایش گستره چنین پژوهش‌هایی می‌تواند در پیشگیری بسیاری از تعارضات زوجین کمک‌کننده باشد.

نتیجه‌گیری

بنابراین استفاده از اینترنت به تدریج وابستگی ایجاد می‌کند و شکل روابط موجود بین زوجین را تغییر می‌دهد به طوری که با ایجاد تعارضات، منجر به تکانشگری بین آن‌ها و جستجوی راهی برای برطرف کردن هیجان‌ها در فضای مجازی می‌شود که در نهایت منجر به دلزدگی زناشویی و زمینه‌ساز خیانت زناشویی خواهد بود. از جمله محدودیت‌های پژوهش این بود که جامعه پژوهش حاضر تنها کارمندان یک شرکت در تهران را در بر می‌گرفت، در نتیجه تعمیم نتایج آن به سایر جوامع باید با احتیاط صورت گیرد. همچنین با توجه به اینکه در این پژوهش ابزار مورد استفاده پرسشنامه بوده است، محدودیت‌های مربوط به این ابزار را باید مدنظر قرار داد. لذا پیشنهاد می‌شود پژوهش در کارکنان متاهل سایر سازمان‌ها و شرکت‌ها نیز اجرا شود و برای افزایش عمق اطلاعات و دقیق‌تر شدن نتایج در پژوهش‌های آتی علاوه بر پرسشنامه از مصاحبه و سایر روش‌های جمع‌آوری اطلاعات نیز استفاده شود. در نهایت پیشنهاد می‌شود کارگاه‌های آموزشی با موضوع آگاه‌سازی زوجین از پیامدهای منفی استفاده اعتیادی از اینترنت برای تاثیر روی روابط زناشویی، اجرا شود.

سپاسگزاری

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال با کد ۱۵۷۲۹۰۴۵۲۳۰۲۹۷۸۱۳۹۹۱۶۲۲۵۰۹۸۹ می‌باشد و هیچ گونه تعارض منافعی از سوی نویسندگان وجود ندارد. همچنین پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از کلیه افراد شرکت‌کننده در این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می‌دارند.

References

Abdulzadeh H. (2010). Introducing Mark Whatley's Infidelity Attitude Scale. Tehran, Azmoun Yar Pooya Institute. (in Persian).

Afsari Gargari, Z. (2022). Investigating the Relationship between Components of Love with Marital Boredom: The Mediating Role of Family Communication. Iranian Journal of Psychology and Behavioral Sciences, 30, 1-17. (In Persian)

Ahmadi Sarmouri P, Mardani Korani J, Nazari Sarmaze F, Sayadi Shahraki Z, Omidian Dehkordi M. (2018). The effectiveness of group therapy based on acceptance and commitment on reducing impulsivity and high-risk behaviors of second-year high school girl students. Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal, 8(12), 21-30. (In Persian)

Alavi S, Islamic M, Maracy M, Najafi M, Jannatifard F, Rezapour H. (2009). Psychometric properties of Young internet addiction test. Journal of Behavioral Sciences, 4(3), 183-189. (In Persian)

Alexopoulos C, Timmermans E, McNallie J. (2020). Swiping more, committing less: Unraveling the links among dating app use, dating app success, and intention to commit infidelity. Computers in Human Behavior, 102, 172–180.

Alizadenouqbehrman F. (2019). Factors affecting emotional divorce and marital dissatisfaction of couples. New Approaches in Islamic Studies, 2 (3), 119-137. (In Persian)

Anuri N, Azadi M. (1401). The relationship between interpersonal problems and phone addiction with marital infidelity. Islamic Research and Studies, 4 (34), 117-128.

Bakhtyari E, Hosseini S, Arefi M, Afsharinia K. (2021). The Mediating Role of Marital Intimacy in the Relationship between Attachment Style and Couples' Attitude towards Infidelity. Journal of Counseling

behavior in couple relationships, marital quality relationship and attachment styles in married women. Contemporary Psychology, 13(2), 149-157. (In Persian)

Fornell C, Larcker D. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. Journal of marketing research, 18(1), 39-50.

Javid M, Mohammadi N, Rahimi Ch. (2012). Psychometric properties of an Iranian version of the Barratt Impulsiveness Scale-11 (BIS-11). Journal of Psychological Models and Methods, 2(8), 23-34. (In Persian)

Karaburc G, Tunc E. (2017). Sınav Kaygısını Azaltmaya Yonelik Bilişsel-Davranışçı Yaklaşıma Dayalı Grup Rehberligi Programının Etkisinin İncelenmesi. Erzincan Üniversitesi Egitim Fakultesi Dergisi, 19 (1), 199-213.

Lopez-Fernandez O, Kuss DJ. (2020). Preventing harmful internet use-related addiction problems in Europe: A literature review and policy options. International Journal of Environmental Research and Public Health, 17(11), 3797.

Luo W, Yu J. (2022). Sexual infidelity among the married in China. Chinese Journal of Sociology, 8 (3), 374-397.

Mahvi-shirazi M. (2006). The validity, reliability and standardization of Zuckerman's excitement scale with changes depending on culture. Abstract of the First Iranian Congress of Psychology. Tarbiyate Moallem University. (In Persian)

Mousavi M, Jafari Beshli V. (2019). Determining the relationship of social networks with marital dissatisfaction and marital commitment in married students of Islamic Azad University, Babol branch, the first national conference of applied research in education and training processes, Minab. (In Persian)

Nowak M, Rachubinska K, Starczewska M, Grochans E. (2022). Seeking relationships between Internet addiction and depressiveness, daytime sleepiness, as well as perceived social support in young adults. Research Iranian Counseling Association, 20 (77), 1-19. (In Persian)

Barratt E, Stanford M S, Kent TA, Felthous A. (2004). Neuropsychological and cognitive psychophysiology substrates of impulsive aggression. Biological Psychiatry, 41, 1045-1061.

Behjati Ardakani M. (2020). Investigating the relationship between the use of virtual social networks and feelings of emotional and social loneliness and marital infidelity in married people in Yazd province. The second international conference on jurisprudence, law, psychology and educational sciences in Iran and the Islamic world. (In Persian)

Borjali A, Aazami Y, Student M, Chopan H. M.A. (2016). The Effectiveness of Emotion Regulation Strategies Training on Reducing of Sensation Seeking in Drug-Dependent Persons. Journal of Clinical Psychology, 8 (2), 1-11. (In Persian)

Ekhtiari H, Safaei H, Esmaeeli Javid G, Atefvahid M K, Edalati H, Mokri A. (2008). Reliability and validity of Persian versions of eysenck, barratt, dickman and zuckerman questionnaires in assessing risky and impulsive behaviors. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology, 14(3), 326–336. (In Persian)

Emadi S, Mirhashemi M, Sharifi H P. (2020). A structural model for prediction of couple burnout based on sensation seeking, perfectionism and emotion regulation strategies with the mediation of resiliency in married women. Journal of Psychological Science, 19(92), 1011-1022. (In Persian)

Fadaei Moghadam M, KhoshAkhlagh H, Rezaei Jamaloei H. (2022). Comparison of the effectiveness of McKay cognitive couple therapy and schema therapy on impulsivity and relationship improvement in couples with marital conflict in Qom. Women's Studies, Institute for Humanities and Cultural Studies, 13 (1), 141-166. (In Persian)

Ferdowsi S. (2018). The prediction of attitudes toward infidelity based on attachment

Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry, 8(5), 152-162. (In Persian)

Selterman D, Garcia J, Tsapelas I. (2019). Motivations for extradyadic infidelity revisited. The Journal of Sex Research, 56(3), 273-286.

Shamala R, Kanthy D. (2021). Internet Addiction and Marital Satisfaction among Urban Couples. International Journal of Behavioral Sciences, 15 (3), 1-6.

Soltani M, Amiri Fard Z. (2016). The effect of internet and social networks on marital boredom in a group of married women in Shahin Shahr. The 5th national conference on strategies for the development and promotion of educational sciences, psychology, counseling and education in Iran. (In Persian)

Whatley M A. (2008). Attitudes toward infidelity scale. Journal of Social Psychology, 133, 547-551.

Widyanto L, Mc Murran M. (2004). The psychometric propertis of the internet addiction test. Cyberpsychology Behavior, 7(4), 443-50.

Young K S. (1998). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder, Cyberpsychology Behavior, 1(3): 237-244.

Zhu J, Jiang Y, Chen Y, Huang L, Bao Z, Zhang W. (2021). High impulsivity, low self-control and problematic mobile phone use: The effect of poor sleep quality. Current Psychology, 40, 3265 -3271.

European Review for Medical and Pharmacological Sciences, 26, 1374-1381.

Ozarici E, Cangol Sogut S. (2022). The relationship between internet addiction and risky health behaviors in university students: a cross-sectional study in Turkey. Perspect Psychiatr Care, 58, 214–220.

Pines A M. (2004). Adult attachment styles and their relationship to burnout: a preliminary, cross-cultural investigation work and stress. Journal of Family therapy, 18, 66-80.

Raiisi F, Riyassi M. (2022). Predicting the rate of procrastination of university students based on internet addiction and metaphorical perception of time during the Corona virus outbreak. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry, 9 (1), 73-83. (In Persian)

Rogier G, Zobel S, Velotti P. (2021). COVID-19, loneliness and technological addiction: longitudinal data. Journal Gambl Issues, 47,108–120.

Sabz Chamani S. (2020). Aimed to predict marital burnout based on thinking styles and personality traits in married students of Roudehen Azad University during the academic. New ideas of psychology, 4 (8), 1-11. (In Persian)

Salari Feizabad H, Nouranipoor R, Zahrakar K. (2021). Comparison of the effectiveness of integrative couple therapy and integrative behavioral couple therapy on increasing the resilience of couples affected by infidelity. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry, 7 (6), 100-114. (In Persian)

Salimi H, Hajializade K, Ameri Siahoui M, Behdost P. (2021). The mediating role of Corona stress in the relationship between Internet addiction and conflicts and marital and family violence. Journal of Counseling and Psychotherapy, 12(45), 95-116. (In Persian)

Samadifard HR, Narimani M, Aghajani S, Basharpoor S. (2021). The relationship between sensation seeking and cognitive fusion with sexual health of married men.